

РЕШТКИ КУЛЬТУРИ ТАТАР ЗОЛОТОЇ ОРДИ НА УКРАЇНІ

(Тези)

Довгочасні взаємини з татарами поклали свій відбиток на український нарід.

Вплив татар виявляється й до цього часу в мові, географічних назвах, епосі, музиці, де-яких рисах матеріальної культури.

Зважаючи на це, треба сподіватись, що археологічні рештки татарської культури збереглись на території України.

Вони належать до різних часів, починаючи з XIII до XVII ст. Найстаріші з них ми й досі не добре одрізняємо від пам'яток попередніх кочовників.

З татарських пам'яток найважливіші — це найстаріші пам'ятки—Золотої Орди.

Присутність пам'яток Золотої Орди усталюється перш за все численними монетними скарбами та знахідками окремих монет.

Досить добре датовані також знахідки бронзових люстерок з арабськими написами, дуже поширені на Україні.

З численних кочовницьких поховань золотоординські легко відокремлюються в тих випадках, коли вони містять монети, або люстерка (Катеринославщина, Харківщина). Досить характерна присутність в татарських могилах сирцю.

Дуже важливі пам'ятки є татарські селища й городища з руїнами будівель, уламками жорнів, численними фрагментами кераміки і залізним знаряддям та зброєю.

Відомі також руїни споруджень релігійного характеру (Полтавщина, Донеччина), що дають зразки високої архітектури та будівельної техніки.

Низка знаходок своєрідних бронзових статуєток, що виображають людську постать з двома або трьома обличчями належить татарам Золотої Орди часів шаманізму.

Численні й різноманітні рештки культури Золотої Орди на Україні свідчать за високий її рівень, відповідно до фактів, усталених вже розкопами старого й нового Сараю й Солхату.

Старовина Золотої Орди в згаданих місцях характеризує нам побут великих татарських центрів того часу. На Україні спостерігаємо переважно побут золотоординської провінції— села.

Рештки, виявлені на Полтавщині, Харківщині й Донбасі, свідчать за осілі, постійні поселення татар.

Численні й різноманітні пам'ятки культури Золотої Орди, виявлені доповідачем на Харківщині й Донеччині потребують дальшого вивчення й розкопів.
